

QVÆSTIO MEDICA

Quodlibetariis agitata disputationibus in Antonianis Medicorum Remensium Scholis, die 13. Iunii,
Præfide Clarissimo viro M. ANDREA OVDET Doctore Medico, horâ 8. matutinâ.

An ut corporis, sic & animi in ætate periculosa?

57

QUANDO QVÆDEM ea omnia quæ naturæ ambitu circumscribuntur, in continuo fluxu posita sunt, tum verò hominis corpus ceu delicatioribus principiis cõstitutum, maximas subinde mutationes pati necessum est. Etenim calor natiuus (quo velut instrumento communi vitæ et animæ functionum directrix) dum eorum quæ dissolunt substantiam reparare contendit, non parum labefactatur. Aliàs in humido quod vitæ depascitur dissilabili positus vel propriis viribus, ac per semetipsum exolueretur, nisi extrinsecus aduenientes sibi copias auxiliares ad iungeret, alimenta (inquam) quæ sub conuenienti qualitate, quantitate dum suo tempore cum tebus aliis, quas vulgò non naturales appellant, in suum vsum reuocatur, eundem calorem instaurato humido ad extremum vsque vitæ exitum conferunt: hinc fit, vt non secus ac Ellychnij flamma duobus modis potissimum petat *per se* & *ab aliis*; illa quidem alimenti defectum, hæc copiam sequi solet. Illam tibi plantæ subijciant quæ exsuccum sterileque solum nactæ matrescunt. hanc quæ præter sui naturâ in præpingui satæ præfectam, aut qualis picea quæ exuberante pinguitudine in tẽdam cõuersa: talis in corpore humano à plenitudine cõtrahitur dispositio, vnde præcauendũ vitium quæ imminet periculum.

DVPLEX est plenitudo; vna quæ vires superat, altera quæ venas duntaxat & arterias distendit: Illa nimirum proprio naturæ regimine destituta, corpus febrium præcipue putridarum multitudini subiicit: hæc vbi ad summum peruenit, ad exitum properat, siquidem quâcumque occasione feruens, aut calorem natiuum prægrauando strangulat, aut valetum *ad exitum* per se eundem ipsum partim suffocando, partim spiritus euoluendo perimit. Hæc ipsa est quæ *athletarum* tantopere decantantam parit, in quâ non modò vasa, sed & ipsa corporis moles à circumfluo sanguine turget. Quòd si non minis largâ manu atque adeo *non satis* & bubulis lullisque carnibus pastus inearat, dum ventriculus partium quæ circumstant calore adjutus bene concoquit, validâque jecinoris & lienis *et* digestio per tenuia intestina & venas mearicas pascitur: sanguis demum in his genitus, & ad habitum allectus ritè apponitur, agglutinetur, & assimilatur. Sanè ratio suadet experimentis confirmata, vix succedent materiz locum relinquat: cum autem si quæ alia mortalium, hic in primis statum *id est in* *et* dampnâ, nequeatque *id est in* *et* statim haud cunctabundum laxatis phlebotomorum valorum compagibus de tantâ humorum abundantia deminuat.

PORRÒ societas quam cum animo corpus iniuit, eo consuetudinis nexu contrahitur, vt cum alterius mutatio non exiguum alteri mutationem infert, tum si quæ vni tribuitur, status conditio, alteri saltem *improportionis* & quâdam veluti proportionem tribui videatur. In morbosâ dispositione cerebri aut diaphragmatis inflammatio delirium faciens mentem frequenter à sua sede dimouet, metus & mortis sine causa manifestâ vbi longo tempore perseuerat *improportionis* *et* nullo modo cum animi dispendio æternâ cerebri cõcussione diuexantur ij, quos primus obseruauit Medicorum Princeps, dum ipsis teter ille humor modò mentem, modò corpus obrepti. In salubri etiam temperamentorum alteratione morum & principum functionum dignitati aliquid addunt, vel detrahunt: Atitum decursus per natiui caloris maiorem vel acutiem, vel attritionem præcipites aut tardos nimis ad actionem quamlibet homines reddidit; nec adeò paucis notum est cui pinguis aqualiculus propenso sesquipedale extat non ita teneum subesse mentem: quot quæso vice versa, quantasque turbas illas dare consueverunt animi pathemata morborum causæ frequentes? His nimirum cum femine, tum viri etiam illustres aut subitâ morte percussis, aut prout quodque istiusmodi *multis* *et* paulatim exoluti cõciderunt. Ira sanguinem & spiritus cordi aggerit inflammatos. Gaudium eos effundens præcipiti vinum lapsu deturbat. Subitus timor etiam subitò inius cogens suscitatur. Tristitia sensim eodem intrudens lentè calorem acuit, ac tandem ad vique ossa exsiccat, & frigus circi præcordia parit. Nihil non irascibili, nihil non cõcupiscibili facultati ad immutationem corporis tribuitur, vnde & quâ ratione corpus suis vitæ causis ad *suum* *et* prouidetur certum est, sic & animus suam per ea quæ ipsi veluti alimentum subministrat cõsequi videtur.

ANIMVS prout ad contemplationem vel ad actionem comparatus est, intellectum & voluntatem ex imis facultates comprehendit, quibus tanquam operationes illi *diuina*, huic *phœne* adscribuntur. Ille circa verum & falsum, hæc circa bonum & malum versantur. Vtrique ex earumdem operationum frequentia, aut paucis acrioribus habitus contrahuntur; intellectui sapientia, voluntati prudentia, vtrumque ingesta quædam semina tuetur, quæ etiam præter obiecti præsentiam suscitarentur: Intellectus idcirco rerum omnium, quarum ope in se reminiscientiam fieri num absurdè dixerimus? Voluntas autem *et* sue affectus, quos ita contemperat, vt non aliunde veram virtutem ordini dixeris, Sapientiam olim diuinam humanarumque rerum scientiam appellarunt: nempe intellectus res omnes notitiæ trutinâ præponderat, tum quæ ipsum in solâ contemplatione insunt (hæ sunt diuinæ) tum quæ semel in contemplationem cadentes voluntatem excitant ad actionem (hæ sunt humanæ) quæ prudentiam voluntas ab intellectu pet manus traditam susciperet, dum has posteriores sub ratione boni malive propositas in habitum conuertit rectâ cum ratione factuum.

ANIMVS igitur tam eleganti instructus suppellestile, discendique cupidus rerum causas vnde quaque conquirat, quibus semetipsum expleat, ac primò suum ipsius domicilium ingressus hominem otaculi voce *et* suscitatur; meritò quidem, si verè omnia quæ vniuersum orbem cõstituant in eo tanquam in microcosmo continentur: Hunc triplicis illius cæli tantopere celebrati contextum peruadit quoad tandem in summo rerum conditore contemplationem sistat, ibique conquiescat: Ille tamen vel maximi Hebræorum Ducis exemplo non nisi à posterioribus, siue ab operibus humanæ mentis acie videndum sese vnquam exhibuit, alioqui faciem Numinis intuentibus moriendum esse pronuncians. Num verò noua lux nobis fuborta penetrabilem fecerit diuinitatem, testentur illi quos in regno cælesti conuiuio excipiendo sacre voces conclamant: sed prius infani affectus rationis freno sunt perdomandi, prius suum omnibus naturæ collegis debitum est retribuendum, hucque in subditum aduocentur virtutum copie, quas & in Deum ipsum ditigamus, atque ita sapiens *et* *et* in *et* *et* incidisse visus veram cum creatis & Creatore vniorem adeptus habitum contrahit, quo qualis athleta: um corporeus plenior concipitur. Numquid inde periculum? Imò summum inde bonum, quo qui hæc tenus iniquus animus fuit, optatò tandem perfruens quiescit.

Ergo non ut corporis, sic & animi in ætate periculosa.

Hæc Thefes, Deo duce, tuebitur IOANNES DE LA LANDE Parisinus, Medicinæ Baccalaureus, A. R. S. H. 1646.

DOMINI DOCTORES ET PROFESSORES DISPUTATVRI.

M. Ioannes Blanchebarbe.

M. Claudius Gillatus.

M. Petrus le Comper Profess. Anton.

M. Ioannes Richelietus.

M. Nicolaus Rainssant.

M. Franciscus Frambesarius Profess. Anton. Decanus.

M. Claudius Nolin.